

пильної уваги національного законодавця, спрямованої на формуванням політики захисту дітей у цифровому середовищі, зокрема, від сексуального насильства та сексуальної експлуатації.

Видається доцільним розглянути питання щодо встановлення кримінальної відповідальності за імперсонацію (видавання себе за іншу особу) за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій з метою скоєння злочинів сексуальної експлуатації та насильства щодо дітей, оскільки грумери часто видають себе за однолітків дітей, з якими вони спілкуються, що дає їм змогу швидше налаштувати довірливі стосунки з потенційним потерпілим, ніж це було би з дорослою особою.

Література

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства (Ланцаротської конвенції): Закон України від 18 лют. 2021 р. № 1256-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1256-20#Text>

2. Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства від 25 жовт. 2007 р. Документ 994_927, Конвенцію ратифіковано Україною з заявами Законом № 4988-VI від 20 чер. 2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_927#Text

3. Кримінальний кодекс України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-III. Дата оновлення: 01 квіт. 2022 р. Законом України № 2178-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.

4. Рекомендації щодо онлайн-безпеки для педагогічних працівників. URL: https://stop-sexting.in.ua/wp-content/uploads/2020/09/dovidnyk_dlya_pedagogichnyh_praczivnykiv.pdf (дата звернення: 21.04.2022).

УДК 343.2(043.2)

Тюбай А.В., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Семчук Н.О., к.ю.н.

ОСОБЛИВОСТІ ДОПИТУ ПОТЕРПІЛОЇ ДИТИНИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Допит – це слідча дія, змістом якої є отримання та фіксація у встановленій кримінальним процесуальним законом формі показань, в яких містяться дані, що мають значення для прийняття правильного рішення в кримінальному провадженні [1, с. 480]. Проведення допиту – складний процес, який вимагає від слідчого не лише знання

Кримінального процесуального кодексу, але й наявності професійних навичок та психологічно-емоційної витривалості.

Формат проведення допиту залежить від типу темпераменту та ролі допитуваного у кримінальному процесі (потерпілий, обвинувачений, свідок тощо). У фільмах ми звикли спостерігати сцени допиту під сильним психологічним впливом слідчого, який вдається до маніпуляцій та не завжди професійних методів. Звичайно, у реальному житті все відрізняється, якщо в одному випадку такий формат призведе до позитивного результату, то в іншому – навпаки. Безумовно, допит – це складний та надзвичайно стресовий процес для його учасників, проте, якщо з дорослими все більш-менш зрозуміло, то процедура проведення допиту дитини викликає ряд запитань.

Відповідно до статті 1 Конвенції про права дитини від 1989 року: дитиною є кожна людська істота до досягнення 18-річного віку, якщо за законом, застосовуваним до даної особи, вона не досягає повноліття раніше [2]. Проведення допиту, або як його ще називають, опитування дитини в кримінальному провадженні відбувається відповідно до положень Кримінально-процесуального кодексу України. Вік допитуваного є важливим фактором, тому допит малолітньої та неповнолітньої особи відрізняється. Потерпіла малолітня особа не здатна стримувати свої емоції, а неправильно поставлені запитання можуть ще більше травмувати її психіку. Погоджуємось, що неповнолітнім особам теж може бути важко впоратись з емоціями, проте на відміну від малолітніх, вони краще усвідомлюють важливість проведення допиту та значення надання правдивих показань. Чинним законодавством передбачено, що у випадку, якщо вік особи не встановлено, але є підстави вважати, що особа є малолітньою або неповнолітньою, до встановлення віку такої особи її допит проводиться за правилами, передбаченими для допиту малолітньої або неповнолітньої особи [3].

Окрім правильного формулювання запитань, важливу роль відіграє місце проведення допиту. Воно має бути обрано так, щоб забезпечити зменшення можливої психологічної травматизації дитини. Допит, наприклад може відбуватися за місцем проживання чи місцем навчання дитини і в атмосфері, дружній для дитини, із якнайкращим забезпеченням інтересів дитини. На практиці існують випадки проведення допитів у непристосованих приміщеннях, що не сприяє налагодженню необхідного контакту з дитиною [3]. Відповідно до статті 226 КПК України, допит дитини проводиться у присутності його законного представника, педагога або психолога, а за необхідності – лікаря, а часові рамки такої процедури не можуть продовжуватись без перерви понад одну годину, а загалом – понад дві години на день [4].

Для того, щоб проведення допиту принесло якісний результат для слідства, під час спілкування з дитиною потрібно дотримуватись

наступних правил: 1) говорити спокійним тоном; 2) використовувати зрозумілу для дитини мову (відповідно до її віку та особливостей розвитку); 3) ознайомити дитину з її правами та можливою відповідальністю за надання завідомо неправдивих показань (якщо дитина досягла шістнадцятирічного віку); 4) формулювати питання таким чином, щоб мінімізувати травматизацію психіки та емоційного стану дитини тощо.

Отже, можемо зробити висновок, що допит – надзвичайно складний етап в ході кримінального провадження. Складність його проведення зростає в залежності від опитуваної особи, а особливо, якщо ця особа є дитиною. Слід пам'ятати, що допит малолітньої або неповнолітньої особи має ряд особливостей, слідування яких дозволяє уникати психологічної та емоційної травматизації дитини. Такі особливості потребують від слідчого чи іншої особи, яка проводить допит, не лише знання законодавства, але й вміння знаходити підхід до будь-якого допитуваного.

Література

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: науково-практичний коментар / відп. ред.: С.В. Ківалов, С.М. Міщенко, В.Ю. Захарченко. Харків: Одісей, 2013. 1104 с.

2. Конвенція про права дитини від 20 лист. 1989 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021 (дата звернення: 21.04.2022).

3. Смірнова Ірина. Особливості допиту дитини, яка потерпіла від злочину. *Вища школа адвокатури НААУ*. URL: <https://www.hsa.org.ua/blog/osoblyvosti-dopytu-dytynu-yaka-poterpila-vid-zlochynu/> (дата звернення: 21.04.2022).

4. Кримінальний процесуальний кодекс України від 12 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/4651-17> (дата звернення: 21.04.2022).

УДК 343.22:343.77(043.2)

Філіпішена Л.О., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Лисько Т.Д., к.ю.н.

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ЗА КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ДОВКІЛЛЯ

Кримінальні правопорушення проти довкілля можуть бути визначені як передбачені кримінальним законом діяння, що посягають на довкілля і його складову частину, раціональне використання та охорона яких, забезпечують життєдіяльність людини, а також на екологічну безпеку населення і територій, і полягають у безпосередньому протиправному